

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibvs A Ludovico
Maimburgo, Alijsque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

1. Regalia, omnium retrò Conciliorum, ipsiúsque Galliæ testimonijs damnata, consuetudine sustineri vix poterat: saltem ubi consuetudo non erat, etiam ante Concilium Lugdunense exerceri non potuisse, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

§ II.

Jus Regaliæ, quod hæcenus in aliquibus tantum Galliæ Ecclesijs locum habuit, non posse ad omnes extendi.

SUMMARI A.

1. Regalia, omnium retrò Conciliorum, ipsiusque Galliæ testimonijs damnata, consuetudine sustineri vix poterat: saltem ubi consuetudo non erat, etiam ante Concilium Lugdunense exerceri non potuisse, duorum Galliæ Regum exemplis, Parliamentorum sententijs evidenter ostenditur.

2. Concilij Lugdunensis Decreto Regalia extensio prohibetur, idque Gallis expetentibus.

3. Idem ex varijs Regum, & Parliamentorum Galliæ Constitutionibus, Arrestisque, & omnium serè Gallorum testimonijs probatur.

4. Non eas solùm Ecclesias eximi, quæ titulo oneroso libertatem redemere, sed omnes, quæ hæcenus in possessione sua libertatis fuere, idque Gallos ipsos fateri.

5. Parva Regum Galliæ ex Regalijs emolumenta; maxima ipsorum, & Ecclesiarum damna: Ludovici VII. & IX. egregia in hanc rem exempla.

I.

IX aliam in tota Ecclesiastica historia causam reperias, tam evidenter, & omnium etiam Gallorum testimonijs probatam, imò documentis ex Regijs Archivijs depromptis, ut ista, quam suscipimus defendendam: rationibus verò tam infirmis, cassisque oppugnatam,
E ut vel

ut vel suis Auctoribus rubori, ac ludibrio fuerint, prodiderintque inanitatē causæ tam levibus argumentis fultæ; cum tamen multò maxima esse oportuerit, quæ omnium Canonum, Conciliorum, Regum, Doctorum, & Galliæ ipsius auctoritati opponerentur. Hæc an vera sint, ex decursu, & ipsa intelliges. Primò igitur ea omnia produci possunt testimonia Canonum, Conciliorum, Episcoporum, Imperatorum, Regum, Auctorumque, quæ superiori paragrafo enumerata sunt; quæque, ut vidimus ab anno 499, quo Clodovæus Catholicam Religionem amplexus est, usque ad annum 1122. cum celebratum est Concilium Lateranense sub Calixto II. Papa (imò multò post illud) semper Regaliam damnarunt, vel potius eos abusus, qui postea Regaliæ inducendæ ansam dederunt. Ea sunt Concilia Antiochenum, Chalcedonense, Nicænum secundum, Pontigonense, Troslejense, Reghiehse, Aurelianense, Parisiense, Tolosanum, &c. Capitularia Caroli Calvi, Constitutiones Imperatorum Joannis, & Emmanuelis Comneni, Friderici, Principumque Germaniæ & Galliæ, Gregorij Magni, Gregorij Turonensis, Hincmari, Flodoardi, Gerberti, & aliorum. Hi omnes locis suprâ citatis Regaliam, seu potius primas Regaliæ fibras penitus execrati sunt, tantumque abest, ut eam totâ Galliâ extendi voluerint, ut ne uno quidem loco passisint, & consuetudinem, quæ obtendebatur, *sacrilegam, detestandam, juri divino, humanoque contrariam* edixerint, quæ omnia ex testimonijs suprâ recensitis manifesta sunt; constat etiam, quæ mens Gallicanæ Ecclesiæ tot Concilijs, exemplisque expressa, olim fuerit; quid verò dicerent, egregij, invitique illi Galliarum Antistites, si eam consuetudinem, quam ne uno quidem loco dignati sunt, jam tota Galliâ dominantem cernerent? imò & pro Ecclesiæ Gallicanæ legitimo partu semet ferentem? Post Concilium Lateranense jam superiori paragrafo ostendi, jus Regaliæ solâ consuetudine, non privilegio, aliòve justo titulo stetit, & consuetudinem pacandæ Principum conscientiæ, excusandæque abusui vix suffecisse, quod præter ipsorum Principum testimonia, quæ produximus, etiam innuit Marca Archiepiscopus Parisiensis, cujus hæc sunt verba: *Cum autem usus-fructus reddituum Episcopatus (si redditus feudorum excipias) & Collatio Præbendarum ex Consuetudine adversus Canones proficiscerentur, optimum factu existimârunt*

runt Principes, ut hujus consuetudinis confirmationem peterent decerni in Concilio Generali Lugdunensi. Sed quidquid de hoc sit, an videlicet ea consuetudo legitima fuerit, & sufficiens, ut Regalia exerceri tuto possent, illud saltem evidens est, ubi consuetudo non erat, exerceri non potuisse, tunc enim omnis aberat titulus, quo Canonum transgressio Regaliam enixissime prohibentium excusari posset, & ideo Principes non aliter hoc jure utebantur, quam ubi, & quando consuetudo illud permittebat: quod duorum Galliaë Regum exemplis evidenter demonstratur. Primum est S. Ludovici, in cujus vita hæc Nangius: *In Beneficijs Ecclesiasticis conferendis Deum semper præ oculis habebat, præsertim in Ecclesijs Cathedralibus, ubi sede vacante ratione Custodiæ Regalium ex consuetudine pertinebat ad eum Collatio Prabendarum.* (a) Sub eodem Rege vacante Ecclesia Aniciensi apud Velaunos titulo Regalia impetebantur tam in urbe, quam suburbij, totaque civitatis territorio jurisdictio temporalis, vectigalia, alijque proventus ejusdem Ecclesiæ, ac etiam Beneficiorum Collationes: obstitit Capitulum, ostenditque, nunquam id consuetudinis fuisse, ut videlicet vectigalia extra urbem, ac Beneficiorum Collationes ad Regem pertinerent, idque recens tentari cœptum, à decessu videlicet duorum Episcoporum, qui Ecclesiam Aniciensem ultimò gubernaverant; id verò legitimæ consuetudini inducendæ satis non esse; quippe consueta dici non posse, quæ bis tantum contigerint; sic etiam Beneficiorum Collationes nunquam hætenus sibi Reges vendicasse. His à Capitulo allegatis, probatisque Parlamentum Parisiense decidit: *Ecclesiam Aniciensem libertati suæ relinquendam esse.* (b) Quam Parlamenti sententiam S. Ludovicus suo Diplomate confirmavit, cujus inter alia hæc sunt verba: *Quia per inquestam, quam fieri fecimus, probatum non extitit, quòd vacante Ecclesia supra dictâ nos, vel nostri Antecessores domum Episcopalem vel fortitericia alia civitatis, castra etiam extra civitatem, seu villas alias, sed nec pedagia ullo unquam tempore habuimus extra civitatem, nisi à duabus ultimis vacationibus, vel aliquando dignitatem aliquam, aut Prabendam contulerimus; super his ex nunc in perpetuum dictam Ecclesiam nolumus molestari, &c.* (c) Ubi vides nec Regium Par-

E 2

lamen-

(a) Nangius in vita S. Ludovici. (b) Parlamenti Parisiens. arrestum Anno 1259. (c) Constitutio S. Ludov. an. 1259. mense Julio. Ex Regestis Parlam. & Cameræ Computor. apud Chopin: Marca lib. 8. Concord. cap. 24. n. 3.

lamentum, nec ipsum Regem voluisse Regaliam ultra consuetudinem extendi; imò Regio Procuratori onus probandi incumberebat, Regem in antiqua possessione, & consuetudine versari Regaliam percipiendi, nec prius admittebatur, quàm id probasset, ut ex allata Constitutione palàm est, & fatetur Marca, & Ruzeus in privilegio 55. (a) Exemplo, vestigiisque B. Ludovici Philippus Audax Ludovici filius egregiè institit, cujus iussu cum esset Apamijs Ecclesiæ Albiensî restituti sunt fructus à Seneschalco Carcasiensi obtentu Regaliæ occupati, Capitulo proclamante, id hætenus numquam esse factum, & ided nec fieri posse; verba Arresti (quod duos ante Concilium Lugdunense annos datum est) sunt hæc: *Sabbatho post Ascensionem Domini restituta fuerunt apud Apamias, & reddita per Dominum Regem procuratoribus Capituli Albiensî Regalia Ecclesiæ Albiensî, quæ mortuo Episcopo Seneschalco ceperat, & saisnaverat sine causa, cum Dominus Rex super hoc nunquam usus fuisset, prout ex aliorum, & ipsius relatione fuit inventum.* (b) Constat ergo etiam ante Concilium Lugdunense Regaliam non alibi admissam, exercitamque fuisse, quàm ubi consuetudo vigeat. Id verò multò magis post Concilium Lugdunense obtinuit, quod tam apertum, & evidens est, ut nihil magis.

II. Nam Concilium ipsum quod attinet, Regaliam ibi tantùm admittit, ubi hætenus inveterata consuetudo inoleverat; alibi verò, & præter morem eam induci sub pœna anathematis ipso facto incurrenda, nullâque dignitatum exceptione, enixissimè prohibet. Eos verò Clericos, qui se, ut deberent talia facientibus non opponunt, proventibus omnibus privat. Fuit hoc Concilium in Gallijs habitum, in Gallijs receptum, Regisque Galliarum Oratoribus, ipsoque Clero Gallicano, qui frequens aderat, non solum non contradicentibus, sed potius vehementer approbantibus, & ut id statueretur, connitentibus; sic enim Durandus Speculator Episcopus Mimatensis, qui Concilio interfuit, testatur: *Præsens constitutio, inquit, fuit ad clauorem Prelatorum Franciæ, & Angliæ promulgata.* Habes hîc ergo mentem Ecclesiæ Gallicanæ in generali Concilio expressam, & Regaliam ad solam consuetudinem restringentis

(a) Mar. lib. cit. n. 2. (b) Arrestum Parlam. Parisiensi. anno 1272. Apud Marc. lib. 8. cap. 26. n. 3. M. de Pamiers, fol. 28.